

Dvojí přikázání lásky

Hošťálková 9.7.2023

Písňe: EZ21 687, 691, Svítá 364, EZ 241, 757

Čtení z písma: Joz 22,5 Řím 13,8-9

Bratři a sestry,

dnes začneme otázkou. Co byste poradili někomu, kdo nevyrostl v církvi a z křesťanské nauky toho moc nezná? Představme si, že nejdůležitější krok už udělal. Přijal, že Ježíš zemřel za jeho hříchy. Vyznal svou víru a v modlitbě odevzdal svůj život Bohu. Ptá se: „Co ode mě Bůh očekává?“ Někdo by mu doporučil naučit se modlitbu Páně. Jiný by řekl: „Nauč se desatero.“ To už je podle mě blízko tomu, co bych v takovém případě vybral já:

Miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, z celé své mysli a z celé své síly!

Miluj bližního svého jako sám sebe!

Ano, dnešní oddíl patří k základům křesťanské víry. Právě nyní v této složité době považují za nesmírně důležité se k němu vrátit. Můžeme ho zasadit do závěru Kristova působení na této zemi po příjezdu do Jeruzaléma. Ježíšovi nepřátelé už se ho v té době snažili nějakým způsobem nachytat a zdiskreditovat. Chtěli se ho zmocnit až v něm poté, co v něm lid přestane vidět proroka nebo dokonce Mesiáše. Už tedy v mnoha případech nešlo ani o pokus o dialog ani o zvědavost. Otázka jednoho z vykladačů zákona byla zdánlivě celkem jednoduchá. „Které přikázání je nejvýznamnější?“

Ježíš odpověděl: „*První je toto: ‚Slyš, Izraeli, Hospodin, Bůh náš, jest jediný pán; miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, z celé své mysli a z celé své síly!‘ Druhé pak je toto: ‚Miluj bližního svého jako sám sebe!‘ Většího přikázání nad tato dvě není. (Mk 12, 28 - 31)‘*

První přikázání je vlastně něčím, co každý zbožný Žid zná velice dobře. Jde o přikázání lásky k Bohu, které se věřící Izraelité denně modlí jako součást modlitby Šema Jisra'el (Dt 6, 4–5). Kvalita naší lásky k Bohu je zde vyjádřena třemi různými způsoby. Jaké to jsou?

Začněme srdcem. Lidé dneška ho chápou jako obraz citové stránky člověka. V biblickém významu jde o sídlo celého vnitřního života člověka. Mysl člověka nebo lidský rozum bych se dal vyložit jako sídlo lidského rozhodování. Silou je myšleno veškeré úsilí, které je v našich možnostech. Celkově jde o vyjádření lásky k Bohu ve všech rovinách našeho bytí, v maximální možné míře.

Ani druhé přikázání nebylo pro vzdělané vykladače zákona žádnou novinkou. Ježíš se zde odkazuje na následující místo ze Čtvrté knihy Mojžíšovy: „*Nebudeš se mstít synům svého lidu a nezanevřeš na ně, ale budeš milovat svého bližního jako sebe samého. Já jsem Hospodin. (Lv 19,18)‘* Není divu, že vykladač a učitel zákona, který Ježíše zkoušel, mohl jenom přitakat. Co ale znamená milovat Boha?

Láska k Bohu začíná v poslušnosti a podřízenosti Boží vůli „*Milujete-li mne, budete zachovávat má přikázání (Jan 14, 15)‘*. Je v ní ale víc, než to. Najdeme v ní odevzdávání a přijímání. V lásce odevzdáváme Bohu nejen takové ty běžné věci jako svůj čas nebo své peníze, ale také své náboženské představy nebo nároky a především sebe sama. V lásce přijímáme z Božích rukou vše, co on nám připravil a především Jeho samotného.

Láska k druhým lidem má v druhém přikázání jednoznačně stanovenou míru „jako sebe sama“. Jistě si zde připomeneme podobenství o milosrdném samaritánovi a sami se vidíme v jeho úloze. Jenže když

dojde na skutečnou pomoc někomu, kdo je problémový, např. žije na okraji společnosti, tak nám úlohy levity nebo kněze z tohoto příběhu mohou sednout jako ulité. To říkám z vlastní zkušenosti, ne z cizí.

Propojení obou dvou přikázání přináší novou kvalitu. Při její charakteristice si vypomohu s citátem od pana profesora Hellera: „Ježíš totiž mluví o jednolité lásce k Bohu a k bližnímu. Boha můžeme milovat jen v bližních. Nemůžeme je vytrhnout z Boží péče a pak je milovat podle svého. A bližní můžeme milovat jen v Bohu. Nemůžeme si z nich udělat svoje modely a pak milovat to, co my si do nich promítáme. A tahle jednota lásky je zároveň jakoby garancí a zárukou toho, co říká možná nejzřetelněji Ježíš v Janově evangeliu: *„Jako si Otec zamiloval mne, tak jsem si já zamiloval vás. Zůstaňte v mé lásce.‘ (Jan 15, 9)“*

V Ježíši Kristu se láska k Bohu a láska k člověku spojuje v jeden celek. V něm se Bůh stal člověkem. Máme-li před očima Ježíše, pak chápeme, že milovat Boha, znamená milovat člověka a milovat člověka znamená milovat Boha. Láska Boží se stala láskou lidskou a v lidské lásce se projevila láska Boží. Apoštol Pavel objasňuje: „*Řekne-li někdo: „Já miluji Boha“, a přitom nenávidí svého bratra, je lhář. Kdo nemiluje svého bratra, kterého vidí, nemůže milovat Boha, kterého nevidí. (1. Jan 4,20),,*

Ne vždy ale musí projevy lásky vypadat láskyplně. Zkusme jednoduchý příklad. Muž vyšel ke svému autu. Vytáhl z kapsy klíčky, ale než stihl nastoupit, někdo ho zastavil. Sebral mu klíčky od auta a ještě ho počastoval dost nevybíravými výrazy. Řekli byste si: „To od toho druhého vůbec nebylo hezké. Jak si něco takového může dovolit?“ Zkusím vám tutéž scénu převyprávět ještě jednou z trochu jiného úhlu. Dva kamarádi chvíli poseděli v hospodě. Oba něco vypili. Tu se jeden z nich rozhodl, že pojedou domů. Zaplatil a vyšel ven ke svému autu. Jeho kamarád mu to nedovolil. Kromě toho, že mu sebral klíčky od auta, mu také řekl, že „ožralý jako prase“ přece nemůže sedat za volant, to dá rozum.

Zkusme to aplikovat na naše křesťanské okolí. Začněme věnovat svůj čas osamělým, modlit se za nemocné a pomáhat všude kde je to potřeba. A ty projevy lásky, které na první pohled nemusí vypadat moc hezky? Uveďme například pomoc hříšníkovu k nalezení cesty k pokání a pomoc vlažnému křesťanu k obnově lásky k Bohu. Nikdy bychom neměli ztratit ze zřetele prospěch těch, kterým sloužíme. K tomu je potřebné zkoumat svou vnitřní motivaci a být pravdiví vůči Bohu, lidem i sami sobě.

Ale pozor, zde nám Bůh nepřikazuje „Miluj bližního méně než sám sebe ani miluj bližního svého více než sám sebe.“ Z tohoto úhlu pohledu se lidé se dají lidé rozdělit do tří skupin. Jedni vždycky upřednostňují potřeby svých bližních před těmi svými, jiní milují sami sebe, mnohem víc než ostatní. Těm prvním říkáme, že jsou hodní, až jsou hloupí, těm druhým říkáme jednoduše sobci.

Jen málokdo patří do třetí skupiny, která lásku k sobě a druhým dokáže udržet v rovnováze. Kdo je v této skupině, vyvažuje potřeby druhých a své vlastní. Možná víte, že pokud například při cestě dopravním letadlem dojde ve velké výšce ke ztrátě tlaku v kabině, měli byste kyslíkovou masku nasadit nejprve sobě a až poté se můžete začít věnovat ostatním. Pokud omdlíte nedostatkem kyslíku, nikomu dalšímu nepomůžete. Stejně tak pokud se přetížíte snahou pomáhat druhým nad vaše možnosti. Pak dojde k vašemu vyhoření a nebudete schopní pomoci ani sami sobě. Je k tomu potřeba moudrost. Ne ta lidská, ale ta, která je z Ducha.

Nemůžeme milovat Boha tak, jak my si to představujeme, ale jak to určuje On sám. On se nám odevzdal naplno a proto nechce malý kousek našeho srdce, špetku našeho rozumu ani jakési polovičaté úsilí. On nás chce celé, odevzdané Jemu. Ne ve strachu z trestu nebo ze zavržení, dokonalá láska přece zahání strach. Chce, abychom v něm zůstávali a aby On žil v nás. Aby On byl svrchovaným Pánem našich životů. Chce abychom Ho milovali nejvíc jak můžeme a naše bližní jako sami sebe.

Amen.